

На основу члана 40. став 1. Пословника Владе („Службени гласник Републике Србије“, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13 и 76/14) и члана 59. став 1. тачка 4) и Јединствених методолошких правила за израду прописа („Службени гласник РС“, број 21/10), даје се следећа

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА¹

- НАЦРТ ЗАКОНА О ПОЈЕДНОСТАВЉЕНОМ РАДНОМ АНГАЖОВАЊУ НА СЕЗОНСКИМ ПОСЛОВИМА У ОДРЕЂЕНИМ ДЕЛАТНОСТИМА

I. КОЈИ ПРОБЛЕМ СЕ РЕШАВА ПРОПИСОМ

Према подацима Републичког завода за статистику, у Србији је у 2016. години укупно било 2,7 милиона запослених лица², од којих је 22% било у неформалном ангажману³. Од тога броја готово половина запослених долази из сектора пољопривреде (Табела 1). Један од кључних разлога неформалног рада у пољопривреди јесте сезонски карактер послова који су карактеристични за пољопривреду, као и компликована процедура пријаве и одјаве сезонских радника.

Табела 1: Неформална запосленост у пољопривреди

Укупан број запослених/ангажованих	2.719.400
Укупан број неформално ангажованих	599.200
Укупан број неформално ангажованих у сектору пољопривреде	287.000
Удео пољопривреде у неформалном раду	48%

Томе у прилог говори чињеница да је процењени обухват сиве економије само међу регистрованим привредним субјектима у пољопривреди чак 20,8%⁴. Пољопривреда има највећи проценат привредних субјеката са неформално ангажованим (18,5%), док је проценат ПДВ обвезника који плаћања обављају готовински знатно нижи од просека (8,2%). Велико учешће привредних субјеката у пољопривреди који послују у сивој зони, што су углавном предузећа са малим бројем запослених, онемогућава предузећа да добију финансијску подршку било од државе било путем подизања кредита за текуће пословање и/или унапређење производње. Последица тога је губитак могућности за даљи развој и подизање животног стандарда, будући да их такво пословање везује за ситне поседе и мали обим производње. У пољопривреди је такође највећи проценат привредних субјеката који ангажује раднике без уговора, или са уговором али без пријављивања на целокупну зараду

¹ Анализа ефеката је рађена на основу анализе закона НАЛЕД-а.

² Анкета о радној снази, 2016.

³ Неформална запосленост обухвата запослене у нерегистрованој фирми, запослене у регистрованој фирми, али без формалног уговора о раду и без социјалног и пензионог осигурања, као и неплаћене помажуће чланове домаћинства.

⁴ Сива економија у Србији 2017: Процена обима, карактеристике учесника и детерминанте, НАЛЕД.

(16,3% и 14% респективно). Пољопривреда, такође, има највећи проценат привредних субјеката који истовремено има оба облика неформално ангажованих (11,7%).

Нацрт закона о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима усмерава се на решавање проблема неформално ангажованих сезонских радника у пољопривреди. Проблем са ангажовањем сезонске радне снаге у пољопривреди нарочито је изражен у летњим месецима када су потребни радници за пољске радове и бербу воћа и поврћа. Поред проналажења радника, послодавци се суочавају са великим бројем бирократских процедура који прате пријаву и одјаву радника који се ангажују на свега неколико дана најчешће по уговору о привременим и повременим пословима.

У сектору пољопривреде је према Попису пољопривреде из 2012. било 1.442.628 запослених лица, међутим попис не даје прецизан број сезонски ангажованих радника, већ их изражава кроз категорију *годишњих радних јединица*⁵. Коришћењем пропорције постављене на основу доступних података, процењује се да се број сезонски ангажованих радника⁶ и радне снаге под уговором⁷ креће од 65.691 до 76.863.

Сезонски радници у пољопривреди могу бити ангажовани или на неком од пољопривредних газдинстава или од стране предузећа чија је примарна делатност пољопривреда. У Србији је у 2012. години било 631.552 пољопривредних газдинстава, од којих су готово сва породична пољопривредна газдинства (99%), 3.158 има форму газдинства правних лица и предузетника⁸, док је 346.155 газдинстава уписано у Регистар пољопривредних газдинстава⁹. Када је реч о броју привредних друштава и предузетника који се баве пољопривредом у бази Агенције за привредне регистре регистровано је и активно укупно 7.298 предузећа са претежном пољопривредном делатношћу.

Табела 2: Структура потенцијалних послодаваца у пољопривреди

Број пољопривредних газдинстава	631.552
Број регистрованих пољопривредних газдинстава	346.155
Број предузећа која обављају делатност пољопривреде	7.298

⁵ Годишња радна јединица је јединица мере која представља количину људског рада утрошеног за обављање пољопривредне делатности на газдинству. Ова јединица представља еквивалент рада једног лица, тј. пуно радно време у једној години: осам сати дневно, 225 радних дана.

⁶ Сезонски ангажована лица су лица која нису чланови газдинства нити су стално запослена на газдинству, која су повремено (сезонски) ангажована на газдинству, уз новчану или било коју другу врсту надокнаде или бесплатно (нпр. моба, рад ученика и студената на школским газдинствима, рад затвореника и сваки други неплаћени рад).

⁷ Рад на основу уговора у области пољопривреде подразумева се рад у пољопривреди уз коришћење радне снаге са газдинства и машина и опреме који припадају газдинству уз надокнаду, нпр. пружање услуга сопственим машинама (комбајнирање, орање и сл.).

⁸ Пољопривреда у Републици Србији - Попис пољопривреде 2012, Републички завод за статистику.

⁹ Статистички подаци Управе за трезор.

За свој рад, пољопривредници су у 2016. години у просеку месечно зарађивали 54.238 динара, односно 312 динара по сату¹⁰. Међутим, сезонски ангажовани радници у пољопривреди често новац добијају по завршетку радног дана на руке, и тај износ варира од 1000 до 3000 динара, зависно од врсте пољопривредне делатности и дела Србије у којем раде. Стога је за потребе овог рада коришћена претпоставка да су сезонци пријављени на минималну зараду која је у 2016. години износила 21.054, односно зарађивали су 121 динар по сату (968 динара дневно).

Тренутно, сезонски радници се формално могу ангажовати путем Уговора о привременим и повременим пословима, што је регулисано члановима 197. и 198. **Закона о раду**¹¹. Према подацима Пореске управе, у 2017. години је свега 3.585 сезонских радника у пољопривреди било ангажовано по уговору о ПП пословима, односно 95% сезонских радника је ангажовано у сивој зони, што нам указује да се овај институт предвиђен **Законом о раду**¹² не користи у пуном капацитету.

II. КОЈИ ЦИЉЕВИ ТРЕБА ДА СЕ ПОСТИГНУ ДОНОШЕЊЕМ ЗАКОНА

Законом о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима (Закон) ће се законски уредити систем поједностављеног запошљавања који ће послодавце ослободити непотребне и обимне администрације везане за поступак пријаве и одјаве сезонских радника, а сезонцима ће се омогућити да остваре права по основу рада. Бенефит државе услед увођења новог система би био смањење неформалне незапослености и сиве економије и тиме повећање наплате пореза и доприноса. Додатно, на овај начин се обезбеђују послови и права по основу рада за тешко запошљиве и трајно незапослене категорије, чиме се смањују социјалне тензије.

Детаљни ефекти имплементације Закона представљене су у деловима III и VI документа.

III. ДА ЛИ СУ РАЗМАТРАНЕ ДРУГЕ МОГУЋНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА

У процесу анализирања најбољих начина за решавање проблема неформалног ангажовања сезонских радника у пољопривреди, анализиране су следеће опције:

1. Задржати тренутни начин пријаве сезонских радника путем уговора о ПП пословима (*status quo*);

¹⁰ Анкета о радној снази, 2016.

¹¹ Закон о раду ("Сл. гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - одлука УС и 113/2017)

¹² („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17, одлука –УС и 113/17)

2. Примена постојећег законског оквира (ангажовање радника по уговору о ПП пословима, на основу Закона о раду) уз увођење електронске пријаве
3. Увести поједностављени електронски начин пријаве сезонских радника уз измену законског оквира, у циљу поједностављења административних процедура и смањење трошкова пореског оптерећења (предложено решење кроз Нацрт закона);

1. Важећи правни оквир ангажовања сезонских радника

Тренутно, формално ангажовање сезонских радника најчешће се одвија путем Уговора о привременим и повременим послова Законом о раду. Овакав рад представља рад ван радног односа, а положај лица која обављају послове по наведеном уговору је специфичан, с обзиром на то да немају својство запослених лица.

Како би завршио процедуру пријаве радника, послодавац мора да издвоји одређено време. Кораци које у том процесу послодавац, односно књиговођа којег послодавац ангажује треба да прође јесу пријава радника у Централни регистар обавезног социјалног осигурања - ЦРОСО, обрачун зараде за сваки месец ангажовања радника, плаћање пореза и доприноса, генерисање и достављање М4 обрасца ПИО фонду и, након истека уговора, одјава радника из ЦРОСО система. Неки од ових корака су једнократни, док се неки понављају сваког месеца (што је приказано у табели 3). Процена је да је за једног сезонског радника потребно издвојити, у просеку, 5 сати како би се сви кораци спровели до краја. Корак који одузима највише времена јесте генерисање и предаја М4 обрасца за утврђивање стажа осигурања, основице осигурања и висине уплаћених доприноса. Иако се образац генерише аутоматски из рачуноводствених програма, оно што представља проблем јесте предаја М4 обрасца ПИО фонду и касније усаглашавање података на основу коментара ПИО фонда.

Табела 3: Приказ потребних корака за пријаву и одјаву радника ангажованих са Уговором о ПП пословима

Корак	Учесталост понављања корака	Потребно време у минутима	Број обављања корака у једној години по ангажованом
Пријављивање на ЦРОСО	Једнократна	15	1
Обрачун зарада	Понављајућа	20	4
Плаћање пореза и доприноса	Понављајућа	5	4
Генерисање и предаја М4 обрасца	Једнократна	240	1
Одјава радника	Једнократна	15	1

Права сезонских радника на основу уговора о ПП пословима

Када послодавац непосредно ангажује лица по основу уговора о привременим и повременим пословима, има обавезу да га пријави на пензијско и здравствено осигурање и да за све време ангажовања уплаћује доприносе и порез на доходак.

Када послодавац ангажује лице које је члан омладинске и студентске задруге, пријаву лица на обавезно социјално осигурање подноси задруга и уплаћује доприносе по том основу. Обавезе послодавца у вези са порезом и доприносима које уплаћују по основу уговора о ПП пословима разликују се у зависности од статуса лица којег ангажује. Када је реч о ученицима старијим од 15 година и студентима млађим од 26 година (дакле, они који се не сматрају незапосленима) који су ангажовани преко задруге, послодавац је у обавези да уплати здравствено осигурање само за случај повреде на раду и професионалне болести. Ова лица, немају право на пензијско осигурање, а право на инвалидско осигурање имају само за случај инвалидности и телесних оштећења проузрокованих повредом на раду и професионалном болешћу.

Корисници старосне пензије који поново ступе у радни однос не плаћају допринос за незапосленост (јер не постоји могућност да поново стекну статус незапосленог лица), док право на здравствено осигурање могу да остваре или као пензионери или по основу рада. Уколико пензионер настави да користи здравствено осигурање по основу пензије, послодавац није у обавези да му обрачунава и плаћа допринос за здравствено осигурање, што је најчешће случај у пракси. Допринос за ПИО обрачунава се и плаћа регуларно.

На овај начин, послодавац који исплаћује минималну цену рада сезонском раднику, у просеку мора да плати 10.197 динара по запосленом за период од месец дана на рачун пореза и доприноса.

Трошкови послодавца на основу ангажовања сезонских радника путем уговора о ПП пословима

Посматрајући горе наведене податке укупни месечни трошкови послодавца за ангажовање једног сезонског радника били би 11.650 динара. Овај трошак обухвата како трошкове пореза и доприноса у износу од 10.197 динара које послодавац мора платити, тако и трошак времена, које износи готово 5 сати по раднику, које послодавац мора издвојити како би завршио све бироктарске процедуре у вези са ангажовањем сезонског радника.

2. Примена постојећег законског оквира уз увођење електронске пријаве

Процедура у тренутном законском оквиру, односно ангажовање путем уговора о ПП пословима, не може пратити динамику сезонских послова у пољопривреди који подразумевају промене на дневној бази (услед временских услова, расположивости радне снаге и слично). Такође, физичка лица која раде у сектору пољопривреде немају могућност ангажовања радника по основу Закона о раду. Увођење електронског софтвера уз задржавање института уговора о ПП пословима и даље би подразумевало обавезу пријаве и одјаве радника по моделу значајно компликованијем у односу на предложени у Нацрту закона, као и потписивања уговора (у складу са важећим законским прописима) те не би

било могуће, или би било изузетно (временски) захтевно, вршити промене на дневној бази. Такође, постојећи законски модели нису довољно флексибилни, и у пракси послодавац има обавезу плаћања пореза и доприноса и за оне дане када сезонски радник ефективно није радио, услед, на пример, временских непогода.

3. Поједностављени систем ангажовања сезонских радника, уз увођење новог система електронске пријаве / одјаве

Поступак пријаве сезонског радника према систему поједностављеног запошљавања

Са циљем убрзања и поједностављења начина пријаве сезонских радника, Закон предвиђа увођење електронског портала за који би била надлежна Пореска управа.

Када је реч о пријави сезонских радника, подносилац пријаве био би, као и до сада послодавац или лице које за подношење пријаве овласти послодавац. Први дан ангажовања сезонских радника у календарском месецу рачунао би се као тренутак настанка обавезе. Пријава и одјава радника вршила би се електронским путем сваког дана у периоду до 10 часова ујутру за преподневну смену, и од 13 до 15 часова за поподневну смену. кроз нову електронску платформу која би се налазила и за коју би надлежна била Пореска управа.

С обзиром на то да се кроз систем уноси мали број података, њихов унос текао би релативно брзо. Послодавац би за унос сваког сезонског радника утрошио у просеку 3 минута ако претпостављамо да сваког сезонског радника при једном уносу уноси рад од 10 дана. Овај поступак би се понављао сваког месеца за који се радник ангажује.¹³ На крају сваког месеца, за сваког сезонског радника, систем ће сам генерисати ППП ПД образац и аутоматски га проследити ПУ те послодавац неће утрошити никакво додатно време за ове активности. Одјава сваког радника вршиће се аутоматски уколико не постоје никакве измене у броју радних дана пријављених радника које је послодавац већ унео на е-портал. Уколико, из неких разлога, на пример услед кише, пријављени радници не могу да обављају активност тог дана, послодавац може кроз систем одјавити сезонце за тај дан за који му се неће обрачунавати обавеза плаћања паушалног износа. Како би се спречиле евентуалне злоупотребе, одјава радника који су пријављени за рад у поподневној смени неће бити могуће.

Табела 4: Приказ потребних корака за пријаву и одјаву радника путем е-портала

Корак	Учесталост понављања корака	Потребно време у минутима	Број обављања корака у једној години по сезонском раднику
-------	-----------------------------	---------------------------	---

¹³ Претпоставка је да ће послодавци ангажовати сезонске раднике 4 месеца годишње, сваког месеца по 20 дана тако да при једном уносу пријављује 10 дана. Дакле, укупно за 4 месеца једног радника ће послодавац пријавити 8 пута кроз систем.

Унос података у систем	Једнократни	3	8
Генерисање и предаја ППП ПД обрасца	Понављајући	0	4
Плаћање паушала	Понављајући	5	4

С обзиром на то да је број дана ангажовања једног сезонског радника ограничен и да износи 180 дана, за сваког послодавца систем броји дане ангажовања сезонских радника почев од првог дана ангажовања у календарској години. По прекорачењу максималног броја дана, систем одбија пријаве сезонских радника тог послодавца и обавештава га о разлогу одбијања пријаве. О покушају прекорачења максималног броја дана систем обавештава Пореску управу и/или инспекцију рада.

На дан пријаве/одјаве, уколико је приликом пријављивања наведен његов број мобилног телефона, сезонски радник добија смс поруку као информацију о пријави/одјави. Извештај о пријави/одјави добија и Централни регистар обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО) и Национална служба за запошљавање, заједно са додатним подацима од интереса, а у складу са прописима којима се регулише заштита података о личности. Додатно, податке о пријави сезонског радника добијају и Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање и Републички фонд за здравствено осигурање посредством постојећег система обједињене наплате.

Права сезонских радника по основу Нацрта закона о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима

С обзиром на то да је Нацртом закона предвиђено плаћање пореза и доприноса за ПИО, то значи да током трајања ангажовања сезонским радницима тече стаж осигурања, односно да остварују право на пензијско осигурање у том периоду. Уколико право на здравствено осигурање остварују по другом основу (као незапослена лица, студенти, пензионери), сезонски радници задржавају то право. У супротном, остваривали би право за случај повреде на раду, што је, због природе сезонских послова важно за раднике.

Што се тиче обавеза послодаваца, по основу обрачуна и плаћања пореза и доприноса, поступак је следећи: последњег дана календарског месеца, након 10 часова ујутру, електронски систем генерише пореску пријаву ППП ПД са обрачуном обавеза на основу броја дана ангажовања сваког радника током тог календарског месеца, паушалног опорезивног прихода и прописаних стопа. Генерисану ППП ПД систем подноси Пореској управи посредством портала е-порези. По пријему и провери поднете ППП ПД, послодавац добија обавештење о идентификационом броју ППП ПД, укупној обавези за плаћање и броју одобрења за плаћање. Обавештење се доставља послодавцу електронским путем, а рок за плаћање обавезе је 15 дана од дана доставе обавештења.

Трошкови послодаваца на основу ангажовања радника путем е-портала Пореске управе

Увођењем електронског начина пријављивања радника трошак послодавца за порезе и доприносе износиће око 300 динара по дану ангажовања једног радника. Узимајући у обзир претпоставку да сезонски радник ради 20 дана месечно, у просеку ће за једног сезонског радника послодавац издвојити 6.000 динара месечно по основу пореза и доприноса. Такође, процедура пријаве и одјаве сезонског радника је знатно једноставнија, те ће за једног радника бити потребно да се издвоји око 10 минута времена. Укупно месечни трошак послодавца би износио 6.060 динара што су готово за 50% нижи трошкови у односу на трошкова ангажовања путем уговора о ПП пословима.

IV ЗАШТО ЈЕ ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА НАЈБОЉЕ РЕШЕЊЕ ДАТОГ ПРОБЛЕМА

Имајући у виду наведено, велики проблем у пољопривреди, а посебно међу сезонским радницима јесте ангажовање сезонских радника у неформалној зони.

Тренутни законски оквир, односно ангажовање путем уговора о ПП пословима на основу Закона о раду, не може пратити динамику сезонских послова у пољопривреди који подразумевају промене на дневној бази (услед временских услова, расположивости радне снаге и слично). Такође, потребно је увести нови модел ангажовања који би физичким лицима која се баве пољопривредом омогућио релативно једноставну пријаву и одјаву сезонских радника, пратећи специфичност ове врсте посла. Доношењем овог закона значајно ће се смањити време потребно за пријаву / одјаву сезонског радника, односно биће уведен флексибилан начин ангажовања радника, применом електронске платформе и без одласка на шалтер. Такође, Нацртом закона предвиђе се умањење стопе пореза, у односу на постојеће модела радног ангажовања, што се довести до смањења трошкова по сезонском раднику по основу пореза и доприноса што ће мотивисати послодавце да пријаве своје сезонске раднике.

V НА КОГА ЋЕ И КАКО УТИЦАТИ РЕШЕЊА ПРЕДЛОЖЕНА У ЗАКОНУ

Законска решења ће позитивно утицати на послодавце у сектору пољопривреде како физичка тако и правна лица, сезонске раднике у пољопривреди као и на буџет Републике Србије.

Према анализи ефеката, очекује се да ће процењени трошкови за послодавце по новом поједностављеном систему запошљавања бити смањени за око трећину, по раднику, на годишњем нивоу.

Одредбе Закона неће се односити на одређене области пољопривреде (01.7 лов, траперство и одговарајуће услужне делатности, 02.4 услужне делатности у вези са шумарством, 03.1. риболов и 03.2 аквакултура). Намера Закона је да велики број сезонских радника који раде у сектору примарне пољопривредне производње, где велики број сезонских радника ради у сивој зони, буду ангажовани на формални начин. Остали сектори су изузети с обзиром на то

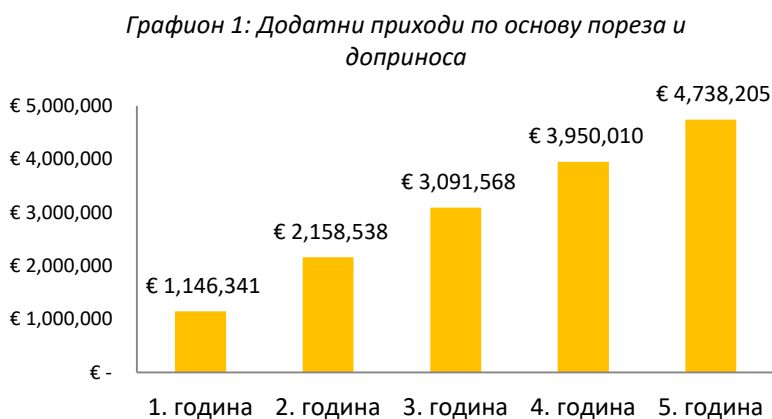
да нису директно сезонског карактера, односно да није препозната потреба ангажовања великог броја сезонских радника на овој врсти послова.

Услед поједностављене процедуре и нижих трошкова пријаве радника, процена је да ће у периоду од 5 година, преко 30,000 сезонаца из неформалног рада прећи на формални начин пријаве радника, што је готово 50% тренутно неформално ангажованих сезонских радника.

С обзиром на то да ће надлежни инспектори имати приступ подацима са електронског портала о пријављеним и одјављеним сезонским радницима, биће им олакшан рад на терену. Зависно од околности конкретног случаја, што је фактичко питање, инспектор ће узимањем изјава и извођењем потребних доказа закључити да ли је у питању рад сезонског радника који ће за свој рад примити накнаду или је у питању породична, пријатељска или суседска помоћ у раду које у складу са чланом 34. став 2 Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, бр. 36/2015) не сматра обављањем делатности или вршењем активности нерегистрованог субјекта. Такође, према анализи ефеката имплементација Закона ће позитивно утицати на буџет Републике Србије по основу прикупљених пореза и доприноса. Процењено је да ће укупни петогодишњи приходи буџета Републике Србије порастати за око 15 милиона евра.

VI ДА ЛИ ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ЗАКОНА ОПРАВДАВАЈУ ТРОШКОВЕ ЊЕГОВЕ ПРИМЕНЕ

Адекватном применом Закона, очекује се значајно повећање прихода буџета Републике Србије, који превазилазе трошкове примене Закона, нарочити имајући у виду да су средства за израду софтвера за електронску пријаву и обуке обезбеђени преко пројекта који финансира *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH*, кроз Отворени регионални фонд за Југоисточну Европу - Модернизација општинских услуга (у даљем тексту: GIZ).

Ослањајући се на претпоставке изнете у делу Методолошког оквира (достављене у прилогу), ова анализа процењује да ће укупни петогодишњи приходи буџета порастати за 15.084.664,89 евра. Тренд кретања додатних прихода буџета током година приказан је на графикону 1.

Такође, Закон ће омогућити послодавцима да значајно смање трошкове ангажовања сезонских радника. Трошак послодавца за ангажовање једног сезонског радника путем уговора о ПП пословима износи 11.650 динара месечно, док би месечни трошак услед увођења е-портала био 6.060 динара.

Услед мањих трошкова по раднику приликом запошљавања преко е-портала, очекивано је да ће се временом значајно променити структура формално ангажованих сезонаца тако што ће се повећавати удео сезонаца који се пријављују преко е-портала, а тиме ће се последично и смањивати просечан трошак послодавца по ангажованом сезонцу. Сведено на садашњу вредност, **просечан месечни трошак послодавца по ангажованом раднику би у случају имплементације реформе износио 225.59€ што је за трећину ниже од трошка који послодавци сада имају** уколико формално ангажују сезонског радника. Кретање садашње вредности просечног трошка послодавца по ангажованом по годинама представљено је у табели 5.

Табела 5: Нето садашња вредност просечног трошка послодавца по ангажованом раднику у еврима

	Просечни месечни трошак по ангажованом раднику у €					Просек
	1. година	2. година	3. година	4. година	5. година	
Тренутно стање	341.51	328.44	315.87	303.78	292.15	316.35
Предлог реформе	383.26	208.97	190.60	177.69	167.42	225.59

Смањење трошкова и времена потребног за формално ангажовање сезонских радника ће мотивисати послодавце да пријаве своје сезонске раднике. Узимајући у обзир претпоставке које су већ изложене у анализи, процењено је да би, имплементацијом е-платформе, у периоду од пет година, преко 30.000 сезонаца из неформалног рада прешло на формални начин пријаве радника што је готово 50% тренутно неформално ангажованих сезонских радника. Наравно, увођење реформе начина пријаве сезонских радника, мора бити испраћено и јачањем инспекцијских контрола у периодима када је сезонски рад заступљен, макар у првим годинама имплементације система.

VII КОЈИ СУ ТРОШКОВИ КОЈЕ ЋЕ ПРИМЕНА ЗАКОНА ИЗАЗВАТИ ГРАЂАНИМА И ПРИВРЕДИ, ПОСЕБНО МАЛИМ И СРЕДЊИМ ПРЕДУЗЕЋИМА

Примена овог закона неће изазвати трошкове грађанима као ни додатне трошкове привреди.

VIII ДА ЛИ ЗАКОН СТИМУЛИШЕ ПОЈАВУ НОВИХ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА НА ТРЖИШТУ И ТРЖИШНУ КОНКУРЕНЦИЈУ

Закон ће стимулисати појаву индивидуалних пољопривредника као послодаваца који до сада нису били препознати као такви на тржишту рада.

IX ДА ЛИ СУ ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ СТРАНЕ ИМАЛЕ ПРИЛИКУ ДА ИЗНЕСУ СВОЈЕ СТАВОВЕ О ЗАКОНУ

У Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, 2016. године формирана је радна група која је радила на изради Радне верзије Нацрта закона о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима.

До средине првог квартала 2017. године била је припремљена радна верзија закона, заснована на Хрватском моделу (штампани ваучери за порез и доприносе и образац уговора о раду).

У међувремену је организована посета Мађарској у сарадњи са НАЛЕД – ом где је представљен Мађарски систем поједностављеног запошљавања, који се односи и на пољопривреду, а који је заснован на електронском пријављивању сезонских радника мађарској пореској управи (и аутоматизованом обрачуна пореза и доприноса) по том основу. Мађарски модел представљен је на Радној групи од стране НАЛЕД-а.

Током израде предлога функционисања новог система, као и израде анализе консултоване су све заинтересоване стране – представници Пореске управе, РФЗО.а, ЦРОСО-а, као и потенцијални послодавци и сезонски радници. У октобру и новембру 2017. године, у оквиру пројекта који финансира GIZ, у сарадњи са НАЛЕД-ом организовано је 16 инфо дана широм Србије (у Крушевцу, Шапцу, Ужицу, Зрењанину, Ивањици, Бујановцу, Лесковцу, Књажевцу, Смедереву, Ваљево, Тополи, Бачкој Паланци, Суботици, Петровцу на Млави и Београду) на којима је сезонским радницима и потенцијалним послодавцима представљена и на којима се дискутовало о идеји реформе начина пријављивања сезонских радника. Укупно је на инфо данима присуствовало 130 сезонских радника и 146 потенцијалних послодаваца.

Шира јавност имала је прилику да се упозна и изјасни о Нацрту закона у току спровођења јавне расправе у периоду од 5. до 25. априла 2018. године. У оквиру јавне расправе организована су три округла стола:

1. У Нишу – 16. априла 2018. године, у термину од 11:00 до 14:00 часова, у хотелу Тами, Дурмиторска прилаз 1;
2. У Новом Саду - 18. априла 2018. године, у термину од 11:00 до 14:00 часова у Плавој сали Скупштине града Новог Сада, Зарка Зрењанина 2;
3. У Београду – 23. април 2018. године, у термину од 11:00 до 14:00 часова у Клубу посланика, улица Толстојева 2;
- 4.

На организованим округлим столовима, поред представника Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, присуствовали су представници: Министарства здравља, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Централног регистра обавезног социјалног осигурања, Републичког фонда за ПИО, Привредне коморе Србије, Републичког фонда за здравствено осигурање, УГС „Независност”, Савеза самосталних синдиката града Нови Сад, ЈП за Склоништа, Општине Сремска Митровица, Националне службе за запошљавање, НАЛЕД-а, ГИЗ-а, ПСС Нови Сад, Града Ниша, Градске управе града Београда– Секретаријат за привреду, Градске управе града Нови Сад, Јужнобачког управног округа, представници послодаваца НЕСТАР, Агро-Промет Бечеј, Органско

пољопривредно газдинство, ПГ Ђукић, ПГ Салонски, ПГ Радивој Ђулум, Monicom DOO, Портал Радник, Удружење TERRA'S и други.

У јавној расправи путем достављања примедби, предлога и сугестија узели су учешће представници УГС Независност, Инспектората за рад - Ниш, послодавци из Ниша и Новог Сада, Националне службе за запошљавање, Републичког фонда за здравствено осигурање и Министарства здравља. Размотрени су сви пристигли предлози и сагледана је могућности њиховог интегрисања у текст наведеног нацрта закона, с циљем унапређења законских решења.

Представници послодаваца, синдиката и Инспектората за рад из Ниша дали су примедбе на усмени уговор и сугестије и предлоге који су се пре свега односили на прецизирање појединих законских решења као и да се пропише типски образац за издавање потврде, да се изузму индивидуални пољопривредни произвођачи од обавезе доношења акта о процени ризика, ограничење радног времена и организовање рада у две смене.

Такође, послодавци из Новог Сада су истакли примедбе у вези са ограничењем за ангажовање сезонских радника од 180 дана у току календарске године за послодавце и у вези са пријавом и одјавом радника приликом сваког ангажовања. Национална служба за запошљавање је истакла примедбе у вези са регистром сезонских радника који треба да води, јер НСЗ води само евиденцију о лицима која активно траже запослење а појам сезонског радника обухвата много ширу категорију лица. Представници УГС Независност су имали примедбе у вези са усменим уговором и ангажовањем страних држављања без издавања радних дозвола.

Предлози и сугестије са јавне расправе који су били усмерени на побољшање предложеног текста Нацрта закона и унапређење положаја и права сезонских радника, уграђени су у текст Нацрта закона.

Х КОЈЕ ЋЕ МЕРЕ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЗАКОНА БИТИ ПРЕДУЗЕТЕ ДА БИ СЕ ОСТВАРИЛИ ЦИЉЕВИ ДОНОШЕЊА

У циљу примене Закона, приступиће се изради нове платформе / софтвера који ће служити за пријаву сезонских радника у сектору пољопривреде. Ова платформа ће бити директно везана на постојећи ИТ системе Пореске управе. Додатно платформа ће бити везана на систем ЦРОСО, чиме ће бити омогућена директна веза са системима ПИО и РФЗО.

Предвиђено је да евиденцију сезонских радника, као и податке о њиховим компетенцијама води Национална служба за запошљавање, и да посредује у проналаску посла/ангажмана заинтересованим лицима, у складу са својим надлежностима.

Имајући у виду да ће развој софтвера за пријаву сезонских радника бити израђен из средстава пројекта који спроводи НАЛЕД, уз подршку Немачке развојне сарадње (ГИЗ), све заинтересоване стране су још у фази израде закона, кроз радну групи и пројектни

имплементациони тим упознате са предвиђеним повезивањем система пријаве сезонских радника на већ постојеће платформе, односно укључене у планирање будућег повезивања система и њихову функционалност.

У периоду финализације Нацрта закона, радна група и пројектни имплементациони тим (група сачињена од делегираних представника институција које ће бити директно укључене у примену закона, уз представнике НАЛЕД и ГИЗ) раде на дефинисању пословних процеса који треба да омогуће добро функционисање платформе.

У периоду од шест месеци након усвајања закона одабрани добављач за израду софтвера ће изградити платформе за пријаву сезонских радника и омогућити њено повезивање са постојећим системима. Софтвер који ће на овај начин бити израђен пројектно, остаће у власништву Пореске управе.

Планирано је да пратећа документација уз софтвер, упутства за кориснике, као и серија обука за послодавце, сервисне центре у ЈЛС, и остале кориснике, укључујући и државне службенике директно надлежне за примену Закона, буду организоване кроз пројекат који спроводи НАЛЕД уз подршку ГИЗ-а.

Закон предвиђа усвајање два подзаконска прописа који треба да омогуће примену закона у року од 2 месеца по усвајању закона. Подзаконске акте доносе Министарство финансија, односно Министарство за рад.

На нивоу ЈЛС планирано је оснивање сервисних центара за пружање директне подршке примени система новог модела ангажовања сезонских радника на локалу. Успостављање сервисних центара неће подразумевати ангажман додатних запослених, већ проширење описа посла које запослени који се већ баве питањима пољопривреде односно локалног економског развоја имају, у смислу пружања подршке заинетресованим послодавцима за примену новог система (софтвера) за пријаву радника.

Планирано је оснивање *call* центра у оквиру НАЛЕД-а који ће такође пружати подршку, пре свега сервисним центрима са локалног нивоа. Рад овог центра биће организован у оквиру пројекта, укључујући ангажовање две особе за рад у центру, за време трајања пројекта.

Надзор над применом Закона вршиће инспекције у оквиру својих надлежности и користећи тренутне кадровске и остале капацитете. Додатно, орагни надлежни за спровођење закона имаће на располагању нови софтвер за пријаву радника ради провере да ли су радници затечени на сезонским пословима пријављени.